

Motion till riksdagen 2011/12:Ub471

av Börje Vestlund m.fl. (S)

Utbildning i hotell- och restaurangbranschen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för utbildning och kompetensutveckling inom hotell- och restaurangnäringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högskoleutbildning för hotell- och restaurangnäringen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning i hotell- och restaurangnäringen.

Motivering

Ett bra utbildningssystem är den kanske viktigaste frågan för ett lands tillväxt och utveckling. Sverige har en välutbyggd grundutbildning och vi har även haft ett unikt system för vuxnas lärande. Tanken om återkommande utbildningschanser är väl värd att slå vakt om och utveckla.

Utbildning och kompetensutveckling har stor betydelse för hotell- och restaurangnäringen. Utbildning är ett av instrumenten för att höja kunskapsnivån och statusen för de yrken som finns i denna snabbt växande bransch. För att utveckla näringen krävs nya satsningar på de anställdas utbildning och fortbildning med ökad kunskap och kompetens för att bättre möta gästernas behov och utveckla de tjänster som erbjuds.

Besöksnäringen har traditionellt inte förknippats med universitets- eller högskoleutbildning och inte heller med forsknings- och utvecklingsfrågor. I takt med att näringen växer ökar behovet av att göra den internationellt konkurrenskraftig. Genom en stor satsning på forskning och utveckling skapas redskap som organisationsutveckling, destinationsutveckling, teknik- och logistiklösningar. Då ökar förmågan att konkurrera.

Fel! Okänt namn på

Idag bedrivs utbildning i Hotell- och restaurangprogrammet på 180 skolor. Utbildningen är yrkesförberedande och eleven behöver en färdigutbildning på arbetsplatsen. Ett mindre antal kommuner erbjuder också lärlingsutbildning. Vi står inför en stor förändring av gymnasieskolan. Av ett sammanhållet yrkesförberedande program ska två nya program skapas: Hotell och Turism och Restaurang och Livsmedel. På hur många platser och hur många elever som kommer att erbjudas utbildning är dock i dagsläget oklart.

Förändringarna innebär även att eleven inte automatiskt får grundläggande högskolekompetens. Regeringen anser att den framtida utbildningen är en yrkesutbildning med anställningsbarhet och inte som tidigare en yrkesförberedande utbildning. I förslaget finns också en lärlingsutbildning som en valbar väg till yrkesexamen. I denna utbildningsform ska minst hälften av 2 500 poäng vara arbetsplatsförlagda. Men det ges en möjlighet att arbetsplatsförlägga så mycket som 80 procent av poängen. I den framtida gymnasieskolan ska ett examenskrav finnas som innebär att eleven ska genomföra en examensuppgift om 100 poäng. Eleven måste vara godkänd på uppgiften för att få godkänt slutbetyg.

Regeringens förändringar innebär att inte alla elever kommer att få grundläggande högskolekompetens efter genomförd utbildning. Då krävs det stora satsningar på vuxenutbildning för att anställda inom hotell- och restaurangbranschen ska ha möjligheter att ändra inriktning under sitt arbetsliv.

Den föreslagna lärlingsutbildningen innebär stora risker för de anställdas möjlighet att utvecklas inom branschen. För att minimera risken för inlåsningseffekter krävs att företagens verksamhet grundligt kartläggs och genomlysas så att lärlingsutbildning innehåller likvärdiga moment som den traditionella utbildningen. Det är rimligt med ett anställningsförhållande mellan lärlingen och arbetsgivaren. När det gäller arbetsplatsförlagd utbildning är det skolan som ska vara huvudman för eleven. Dessutom ska det finnas möjlighet att komplettera utbildningen med ett fjärde utbildningsår.

Det finns anledning att påminna om att det, i dagens krav om 15 veckors arbetsplatsförlagd utbildning i det gamla systemet, finns åtskilliga rapporter som visar att detta inte fungerar. Det är svårt att se att regeringen har vidtagit åtgärder för att lösa detta problem.

Oavsett om det gäller arbetsplatsförlagd utbildning eller lärlingsutbildning måste elevernas handledare vara välutbildade och ha en god kunskap om hur man handleder praktikanter. Ett rimligt krav är att aktuella företag ska ha kollektivavtal.

Det är nu hög tid att skolans huvudman svarar för att alla gymnasieprogram är kvalitetssäkrade och att dess verksamhet bedrivs på sådant sätt att de inte konkurrerar med det lokala näringslivet.

Hotell- och restaurangnäringen växer och det behövs specialinriktade högre utbildningar för att klara konkurrensen med omvärlden. Där är också yrkeshögskolan en viktig hörnsten. Inte minst krävs satsning på forskning som i dagsläget är ett eftersatt område i branschen. Det är hög tid att avsätta medel till forskning inom besöksnäringen, både till tjänste- och teknikutveckling.

Fel! Okänt namn på

Det krävs även ett omfattande program för att säkerställa återväxten för yrkeslärarna. Det behövs en översyn för att klara behovet av framtida lärare. Det gäller dels hur man ökar möjligheterna för yrkesverksamma att genomgå adekvat utbildning, dels förutsättningarna för arbetande lärare. Bristerna i och, ibland, avsaknaden av lärarnas vidareutbildning måste åtgärdas för såväl teoretiska som praktiska ämnen, både yrkeskunskaper och pedagogiska kunskaper måste utvecklas. Resurser måste tillföras för att underlätta för yrkeslärarna att fullfölja sitt utbildningsuppdrag och att på bästa sätt rusta framtidens anställda i besöksnäringen.

Stockholm den 4 oktober 2011

Börje Vestlund (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Katarina Köhler (S)